

SRPEN

Terra sigillata

Nejpočetnější zastoupení artefaktů v muzejních archeologických sbírkách tvoří keramika. Je tomu tak i v našem dačickém muzeu. Kromě keramiky vážící se k pravěkému a následně středověkému osídlení Dačicka, uchovávají naše depozitáře také několik fragmentů nejdokonalejší keramiky pravěku – terra sigillata.

Zmiňované exponáty nepocházejí z našeho regionu, ale dostaly se k nám skrze obětavou a pečlivou sbírkotvornou činnost člověka, který se nesmazatelně zapsal do dějin Dačic - archeologa, archiváře, historika, numismatika a prvního ředitele Městského muzea a galerie Dačice PhDr. Františka Křížka, CSc. Vědecká práce dr. Křížka se zaměřovala především na otázky římsko-provinciální archeologie a antické numismatiky. Dr. Křížek rovněž patřil k předním znalcům terra sigillata (Kučerová 2003, 216-217).

Terra sigillata (z lat. terra – hlína, země, sigillum – kolek, pečeť, razidlo, malý obrázek či figurka) je označení pro římskou reliéfní keramiku s červeným lesklým povrchem, zdobenou rostlinnými motivy, lidskými a zvířecími postavami. Postup výroby tohoto ušlechtilého, tvrdě páleného, hrnčířského zboží byl složitý a probíhal v několika fázích. Výzdobné motivy byly vytlačeny kolkem do hliněné formy, která byla následně vypálena. Do vypálené formy se vtlačila hlína, došlo k vyhlazení vnitřních stěn nádoby a k následnému vypálení nádoby s pozitivní reliéfní výzdobou (srov. Křížek 1939; Svoboda a kol. 1974, 610). Tato prestižní keramika byla vyráběna od konce 1. století př. n. l. v Itálii v oblasti dnešního Arezza, následně se její výroba dostává v průběhu 2. poloviny 1. století n. l. do římských provincií v oblasti Porýní, jižní Francie, Podunají, Británie či Afriky a její produkce a užívání se datuje až do úpadku antického světa a římské kultury obecně (srov. Křížek 1939, Týž 1980).

Keramika zastoupená ve sbírce dr. Křížka pochází převážně ze střední Francie z oblasti Lezoux. Jedná se tedy o produkci z galských hrnčířských dílen, která je označována jako samijská. Fragmenty jsou zdobeny technikou barbotino, tj. archeologické označení pro zdobení keramiky engobou pomocí kukačky či domodelování dalších dekorů na tělo nádoby. Datačně se fragmenty pohybují od 1. do 2. století n. l.

Obecně se na naše území toto zboží dostávalo s římskými legiemi a prostřednictvím dálkového obchodu a kontaktů. Tato prestižní keramika se u barbarů za hranicí Římského impéria (tzv. Limes Romanus) těšila velké oblibě. Významnou úlohu v tomto směru hrála tzv. Jantarová stezka procházející skrze oblast Moravy. Oblast Čech je na takovéto nálezy chudší, jelikož ležela mimo tehdejší hlavní trasy dálkových kontaktů. Zvýšený počet římských importů v Čechách přichází až od 2. století n. l. (Svoboda 1948, 128; Schlette 1977, 97-124).

Přijďte si k nám do muzea prohlédnout terra sigillatu, nejdokonalejší keramickou produkci pravěkého světa, a ocenit um, který ovládali římscí hrnčíři již před necelými 2 000 lety.

Mgr. Martin Rychlík

